

sobre Nós un cantal”, de gran el conduïx a magnes gestes.

Jaume no va conèixer l'afecte dels pares: de l'un, perquè no l'acabava de voler (i el Conqueridor es cuidà bé prou de no esmentar les intenses gestions del pare per tal d'aconseguir el divorci i, consegüentment, de rebutjar-lo a ell); de l'altra, perquè l'en van separar de seguida (el van prometre amb Amícia, filla del normand Simó de Montfort, i se'l van endur a la Carcassona que ja havia pres l'home que alçava fogueres humanes en nom de la croada anticàtara, el que va pronunciar, davant Besiers, la frase famosa i terrible: “Mateu-los tots, que després Déu ja triarà els seus”). I no hi va haver retrobament possible perquè tots dos, Pere I el Catòlic i Maria I de Montpeller, morien el mateix 1213: l'una a Roma, on havia pugat per les desafeccions del marit; l'altre al setge de Muret, on lluitava al costat dels occitans i contra els croats que encapçalava, precisament, Simó de Montfort.

Jaume quedava orfe, per tant, a tan sols 5 anys. I era rescatat del de Montfort per la pressió dels seus súbdits i la intercessió del papa (el qual “envià tan forts missatges al comte Simon, que ell hac a atorgar que ens retria a nostres hòmens”). I era reconegut com a sobirà a les corts reunides a Lleida (i hi acudi tothom “llevat Don Ferrando [oncle] e el comte Don Sanxo [besoncle] car havien esperança que cascú fos rei!”), explicitava, per mostrar les pugnes que hi havia contra ell). I era enviat després a Montsó, a formar-se amb els templers. I posat, a deu anys amb prou feines, i sense haver estat príncep, a fer –formalment– de rei d'una terra que havia trobat “arruïnada i empenyorada” (formalment, perquè tan menut era ben difícil que controlés gaire res). I finalment casat amb Elionor de Castella: i explica ell mateix que va haver d'esperar un any “a fer açò que els hòmens han a fer ab sa muller, car no teniem edat”. Val a dir que després se'n va rescabalar. En aquest aspecte, com en més.

I és que ja ho cantava Guillermina: “De petit, petit, que sap defensar-se sol. / És el més valent i és amorós. / Àliga reial que es llança i emprèn el vol! / És alt i cepat i té el cabell ros.”